

نام درس: علوم و فنون ۳		نام طراح: سعدیه قمری		محل مهر آموزشگاه		آموزش و پرورش استان کردستان مدیریت آموزش و پرورش ناحیه یک سنندج	
پایه: دوازدهم		رشته: انسانی		امتحانات نیمسال اول (دی ماه ۱۴۰۲)		سازمان پرورش استعدادهای درخشان و دانش پژوهان جوان دبیرستان فرزاتگان ۱ دوره دوم	
نام خانوادگی:		نام کلاس:		پاسخنامه نیاز دارد ☐ پاسخنامه نیاز ندارد ☒		شماره صفحه: ۱	
تعداد سوال: ۳۳		تعداد صفحه: ۴		زمان امتحان: ۹۰ دقیقه		ساعت شروع: ۱۰	
تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۲۸							
ردیف	سوالات						
	تاریخ ادبیات (۲ نمره)						
۱	درستی یا نادرستی جمله های زیر را مشخص کنید. الف) شاعران دوره بازگشت ادبی به صور خیال بیش از محتوا توجه داشتند. ب) سبک بازگشت، حد وسط سبک هندی و سبک دوره بیداری است.						
۲	جاهای خالی را با واژه های مناسب پر کنید. الف) صبای کاشانی، یکی از آثار خود را به نام به تقلید از بوستان سعدی سرود. ب) در عصر مشروطه، بیشترین رویکرد نویسندگان، رمان های بود.						
۳	واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه پرداخت (میرزا حسن خان بدیع - میرزا آقا تبریزی) بود.						
۴	هر کدام از توضیحات زیر، در مورد کدام شاعر یا نویسنده است؟ الف) شاعر، روزنامه نگار، نمایشنامه نویس و نظریه پرداز مشروطیت بود. سه تابلوی مریم از آثار اوست. ب) با اشعار ساده و عامیانه اش در میان مردم جایگاه مناسبی پیدا کرده بود. شعر "ای قلم" از اشعار انتقادی اوست.						
۵	به چه دلیل تحقیقات ادبی و تاریخی در دوره مشروطه جاذبه ای نداشت؟						
	سبک شناسی (۲ نمره)						
۶	مفهوم آزادی در شعر دوره بیداری مترادف با چه مفهومی است؟						
۷	جاهای خالی را با واژه های مناسب پر کنید. الف) نثر دوران مشروطه با ویژگی هایی چون نوگرایی، تجددخواهی و آزادی طلبی و با هدف گسترش یافت. ب) شاخص ترین شاعران عصر بیداری در دفاع از کارگران و ضعیفان، ابوالقاسم لاهوتی و بودند.						
۸	درستی یا نادرستی عبارت های زیر را مشخص کنید. الف) از بارزترین ویژگی های ادبیات دوره بیداری، توجه به مردم است. ب) نگرش شاعران و نویسندگان دوره بیداری از جزئی نگری و عینیت گرایی به کلی نگری و ذهنیت گرایی تغییر کرد.						
۹	در بیت " خلد گر به پا خاری آسان برآید / چه سازم به خاری که در دل نشیند؟" کاربرد واژه "خلد" در کدام سطح از سبک شعر دوره بازگشت ادبی بررسی می شود؟						

۰/۵	یکی از ضعف های تکنیکی در داستان های دوران مشروطیت چیست؟	۱۰										
	زیبایی شناسی (۶ نمره)											
۱/۲۵	با توجه به بیت " به تمنای تو در آتش محنت چو خلیل / گویا در چمن و لاله و ریحان بودم" الف) بین کدام واژه ها آرایه مراعات نظیر وجود دارد؟ (۰/۷۵) ب) تلمیح به کار رفته در بیت را به طور خلاصه توضیح دهید. (۰/۵)	۱۱										
۰/۵	در بیت " حافظ ار جور تو حاشا که بگرداند روی / من از آن روز که در بند توام آزادم" الف) حافظ قسمت مشخص شده را از کدام شاعر آورده است؟ ب) به این کاربرد چه آرایه ادبی می گویند؟	۱۲										
۰/۵	در بیت های زیر، انواع لف و نشر (مرتب، مشوش) را مشخص کنید. (نیازی به مشخص کردن لف ها و نشرها نیست) الف) افروختن و سوختن و جامه دریدن / پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت ب) دل و کشور جمع و معمور باد / ز ملکت پراکندگی دور باد	۱۳										
۰/۷۵	در بیت " روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می ریزد، آن زر می زند" الف) لف اول و نشر دوم را نشان دهید. ب) نوع لف و نشر را بنویسید.	۱۴										
۰/۵	برای هر یک از ابیات زیر، آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) مرا نصیب، غم آمد به شادی همه عالم / چرا که از همه عالم محبت تو گزیدم (تضاد - تناقض) ب) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت / شیوه جنات تجری تحتها الانهار داشت (تلمیح - تضمین)	۱۵										
۰/۵	به چه دلیل در بیت زیر، متناقض نما دیده می شود؟ " ز کوی یار می آید نسیم باد نوروژی / از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی"	۱۶										
۰/۷۵	در هر یک از بیت های گروه "الف" کدام آرایه ادبی گروه "ب" به کار رفته است؟ (یک مورد در گروه ب اضافه است)	۱۷										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>گروه الف</th> <th>گروه ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱) خال مشکین که بدان عارض گندمگون است / سر آن دانه شد رهن آدم با اوست</td> <td>تلمیح</td> </tr> <tr> <td>۲) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار / کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است</td> <td>لف و نشر</td> </tr> <tr> <td>۳) از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب / وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم</td> <td>تضمین</td> </tr> <tr> <td></td> <td>متناقض نما</td> </tr> </tbody> </table>	گروه الف	گروه ب	۱) خال مشکین که بدان عارض گندمگون است / سر آن دانه شد رهن آدم با اوست	تلمیح	۲) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار / کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است	لف و نشر	۳) از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب / وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم	تضمین		متناقض نما	
گروه الف	گروه ب											
۱) خال مشکین که بدان عارض گندمگون است / سر آن دانه شد رهن آدم با اوست	تلمیح											
۲) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار / کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است	لف و نشر											
۳) از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب / وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم	تضمین											
	متناقض نما											
۱	در بیت های زیر، بخش هایی را که نشان دهنده آرایه تضاد یا تناقض است مشخص کنید. الف) لباس عافیتی هست اگر در این عالم / که دست خار از آن کوتاه است، عریانی است ب) این که گاهی می زدم بر آب و آتش خویش را / روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع	۱۸										

۰/۲۵	با توجه به سرورده زیر، واژه " انا الحق " نشانگر کدام آرایه بدیع معنوی است؟ در آینه دوباره نمایان شد/ با ابر گیسوانش در باد/ باز آن سرود سرخ اناالحق ورد زبان اوست.	۱۹
	موسیقی شعر (۶ نمره)	
۰/۵	برای بیت زیر، کدام وزن ترجیح دارد؟ چرا؟ فرمان تو مالک شد و شاهان همه مملوک / شمشیر تو قاهر شد و خصمان همه مقهور الف) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فاعولن ب) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ فع لن	۲۰
۱	وزن بیت زیر را بنویسید. (نیازی به تقطیع بیت نیست) شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست / طیب جان خرابم کسی و رای تو نیست	۲۱
۰/۵	در بیت " همه سرسبزی سودای رُخت می خواهم / که همه عمر من اندر سر این سودا شد " الف) در بیت چند اختیار زبانی وجود دارد؟ ب) در پایه آوایی دوم مصراع اول چه نوع اختیار شاعری به کار رفته است؟	۲۲
۰/۷۵	برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن های "همسان تک پایه ای، همسان دولختی و ناهمسان" را انتخاب کنید. اف) دنیا و حال خوب و خوشش عاید شما / ما را برای شعر و غزل آفریده اند ب) موی سر کردم سفید اما خیالت در سر است / آتشی پنهان ته این توده ی خاکستر است ج) ای آفتاب رویت، هر سو فکنده تابی / وی از فروغ مهرت، هر ذره آفتابی	۲۳
۰/۷۵	در تقطیع نمونه های زیر، از کدام اختیار زبانی شاعری استفاده شده است؟ الف) منزل ویران (- - - U) ب) جادوی دل (- U U -) ج) شورانگیز (U - - -)	۲۴
۰/۲۵	در بیت "گر از این منزل ویران به سوی خانه روم/ دگر آن جا که روم، عاقل و فرزانه روم" به چه دلیل واژه " سو " به شکل "س" تلفظ می شود؟	۲۵
۰/۲۵	شاعر در مصراع اول بیت زیر، کدام "او" را مصوت بلند به حساب آورده است؟ ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند / تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری	۲۶
۰/۲۵	در بیت " می نویسم سخن از آتش دل بر کاغذ / جای آن است اگر شعله زند در کاغذ" چند اختیار زبانی حذف همزه وجود دارد؟	۲۷
۱/۷۵	بیت زیر را تقطیع هجایی کنید. نشانه های هجایی و وزن آن را بنویسید. گوشه گرفتم ز خلق و فایده ای نیست / گوشه ی چشمت بلای گوشه نشین است	۲۸

تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۰/۷۵	<p>متن زیر، از کتاب چرند و پرند است. آن را از نظر ویژگی های قلمرو زبانی بررسی کنید. (ذکر ۳ مورد)</p> <p>باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفتم و گفتم تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته. تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد. هی می گوید: امان از همنشین بد.</p>	۲۹
۱/۲۵	<p>با توجه به متن زیر از منشات قائم مقام فراهانی به سوالات داده شده پاسخ دهید.</p> <p>مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مراودت حضوری گسسته شده و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی، نه از این جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته.</p> <p>الف) دو آرایه ادبی متن را مشخص کنید.</p> <p>ب) محوری ترین پیام متن چیست؟</p> <p>ج) دو مورد از ویژگی های زبانی متن را بنویسید.</p>	۳۰
۱	<p>با توجه به بیت "با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت"</p> <p>الف) یک مورد از ویژگی های فکری بیت را بنویسید.</p> <p>ب) دو آرایه ادبی بیت را بنویسید.</p>	۳۱
۰/۵	<p>در هر کدام از بیت های زیر، کدام یک از شاخص ترین درون مایه های شعر عصر بیداری دیده می شود؟</p> <p>الف) آتش حب الوطن چو شعله فروزد / از دل دل مومن کند به مجمره اسپند</p> <p>ب) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی</p>	۳۲
۰/۵	<p>شعر زیر را از نظر ویژگی های تاریخی دوره بیداری بررسی نمایید. (ذکر ۲ مورد)</p> <p>ای مرغ سحر چو این شب تار بگذاشت ز سر سیاهکاری وز نفحه روح بخش اسحار رفت از سر خفتگان خماری بگشود گره ز زلف زر تار محبوبه نیلگون عماری یزدان به کمال شد پدیدار و اهریمن زشت خو حصاری</p> <p>یاد ار ز شمع مرده یاد آر</p>	۳۳
۲۰	<p>موفق و سربلند باشید</p> <p>جمع بارم</p>	

نام طراح: سعدیه قمری		کلید علوم و فنون ۳		محل مهر آموزشگاه		آموزش و پرورش استان کردستان مدیریت آموزش و پرورش ناحیه یک سنندج	
رشته: انسانی		پایه: دوازدهم		امتحانات نیمسال اول (دی ماه ۱۴۰۲)		سازمان پرورش استعدادهای درخشان و دانش پژوهان جوان دیپارتمان فرزندان ۱ دوره دوم	
تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۲۸		ساعت شروع: ۱۰		زمان امتحان: ۹۰ دقیقه		تعداد صفحات سوالات: ۴	
تعداد سوال: ۳۳							
ردیف	نمره						
		تاریخ ادبیات (۲ نمره)					
۱	۰/۵	الف) نادرست	ب) درست				
۲	۰/۵	الف) گلشن صبا	ب) تاریخی				
۳	۰/۲۵	میرزا آقا تبریزی					
۴	۰/۵	الف) میرزاده عشقی	ب) سید اشرف الدین گیلانی (یا نسیم شمال)				
۵	۰/۲۵	به دلیل اشتغال اهل قلم به روزنامه نویسی و موضوعات دیگر					
		سبک شناسی (۲ نمره)					
۶	۰/۲۵	دموکراسی					
۷	۰/۵	الف) تاثیر بر عامه مردم	ب) فرخی یزدی				
۸	۰/۵	الف) درست	ب) نادرست				
۹	۰/۲۵	سطح زبانی					
۱۰	۰/۵	حضور راوی سوم شخص مفرد در بعضی از صحنه های داستان و سخن گفتن او با خواننده					
		زیبایی شناسی (۶ نمره)					
۱۱	۱/۲۵	الف) چمن، لاله، ریحان (۰/۷۵)	ب) اشاره به داستان حضرت ابراهیم دارد که به خاطر شکستن بت ها، او را در آتش انداختند اما به فرمان خداوند، آتش بر او سرد شد و تبدیل به گلستان شد. (۰/۵)				
۱۲	۰/۵	الف) سعدی	ب) تضمین				
۱۳	۰/۵	الف) لف و نشر مشوش (نامرتب)	ب) لف و نشر مرتب				
۱۴	۰/۷۵	الف) لف اول: روی	ب) لف و نشر مشوش (نامرتب)				
۱۵	۰/۵	الف) تضاد	ب) تضمین				
۱۶	۰/۵	زیرا باد چراغ را خاموش می کند و مانع روشن شدن چراغ می شود اما شاعر می گوید اگر از باد کمک بخواهی می توانی چراغ را روشن کنی (یا هر پاسخ مشابه و درست دیگر)					
۱۷	۱	۱) تلمیح	۲) متناقض نما	۳) مراعات نظیر	۴) لف و نشر		
۱۸	۰/۵	الف) لباس عریانی: تناقض	ب) آب و آتش: تضاد				
۱۹	۰/۲۵	تلمیح					
		موسیقی شعر (۶ نمره)					

۰/۵	گزینه "ب" (یا: مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ فع لن)، زیرا وزن همسان بر وزن ناهمسان ترجیح دارد. (یا: زیرا از تکرار و چینش منظم پایه های آوایی تشکیل شده است)	۲۰																
۱	مفاعِلن فَعَلاتِن مفاعِلن فَعَلن	۲۱																
۰/۵	الف) ۳ اختیار زبانی ب) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند	۲۲																
۰/۷۵	الف) ناهمسان ب) همسان تک پایه ای (تک لختی) ج) همسان دولختی	۲۳																
۰/۷۵	الف) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه ب) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند ج) حذف همزه	۲۴																
۰/۲۵	چون واژه ی "خانه" به آن اضافه شده است. (یا: چون در حالت مضاف قرار گرفته است)	۲۵																
۰/۲۵	"واو" دوم (یا: "واو" بین "باد" و "مه")	۲۶																
۰/۲۵	۲ حذف همزه	۲۷																
۱/۷۵	<table border="1"> <tr> <td>گو شِ گِ رِفِ</td> <td>تَم زِ خَلِ قُ</td> <td>فَا يِ دِ اِی</td> <td>نیست</td> </tr> <tr> <td>گو شِ یِ چِشِ</td> <td>مَت بَ لَ اِی</td> <td>گو شِ نِ شِی</td> <td>نست</td> </tr> <tr> <td>- U U -</td> <td>U- U -</td> <td>- U U -</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>مفتعلن</td> <td>فاعلاتُ</td> <td>مفتعلن</td> <td>فع</td> </tr> </table>	گو شِ گِ رِفِ	تَم زِ خَلِ قُ	فَا يِ دِ اِی	نیست	گو شِ یِ چِشِ	مَت بَ لَ اِی	گو شِ نِ شِی	نست	- U U -	U- U -	- U U -	-	مفتعلن	فاعلاتُ	مفتعلن	فع	۲۸
گو شِ گِ رِفِ	تَم زِ خَلِ قُ	فَا يِ دِ اِی	نیست															
گو شِ یِ چِشِ	مَت بَ لَ اِی	گو شِ نِ شِی	نست															
- U U -	U- U -	- U U -	-															
مفتعلن	فاعلاتُ	مفتعلن	فع															
	(مشخص کردن پایه های آوایی ۰/۵، نشانه های هجایی ۰/۵، وزن واژه مفتعلن ۰/۲۵، فاعلاتُ ۰/۲۵، فع ۰/۲۵)																	
	تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)																	
۰/۷۵	نثر ساده و قابل فهم، استفاده از زبان محاوره و عامیانه، زبان ساده و صمیمی، استفاده از واژه های بیگانه مانند ژاندارم، کم بودن واژه های عربی (ذکر ۳ مورد)	۲۹																
۱/۲۵	الف) استفاده از سجع، تشبیه، مراعات نظیر، جناس (دو مورد) (۰/۵) ب) شکایت از دوری یار و عدم ارتباط با او (یا هر مفهوم مشابه) (۰/۲۵) ج) تقلید از سبک گلستان سعدی، استفاده از زبان استوار و پر صلابت، وجود تکلف و تصنع به خاطر استفاده زیاد از واژه های عربی (دو مورد) (۰/۵)	۳۰																
۱	الف) آرامش خاطر داشتن شاعر، اشاره به بلند نظری و مناعت طبع شاعر، بی اهمیتی مادیات (یا هر پاسخ درست دیگر) (یک مورد ۰/۵) ب) لف و نشر، کنایه، تلمیح، جناس، مراعات نظیر (دو مورد)	۳۱																
۰/۵	الف) وطن ب) آزادی	۳۲																
۰/۵	این شعر از دهخداست. مضمون سیاسی و اجتماعی دارد. دهخدا این شعر را در مورد یکی از دوستانش به نام میرزا جهانگیر خان صور اسرافیل که به خاطر فعالیت های سیاسی و اجتماعی کشته شد سروده است. شاعر سعی می کند احساسات ملی و میهنی را برانگیزد. منظور از شمع مرده در این شعر، میرزا جهانگیر خان است.	۳۳																
۲۰	موفق و سربلند باشید جمع بارم																	